

EFORIA

SPITALELOR CIVILE

DIN BUCURESCI

DE

AL. G. GALEȘESCU
ȘEFUL SERVICIULUI SPITALELOR.

*Bolnav și sărac am fost
și m'așz căutat.*
Precept evanghelic.



BUCURESCI
—
TIPOGRAFIA G. A. LAZAREANU STR. EPISCOPIEI 3
1900.

Din aceste venituri Eforia întreține 11 Spitale cu 1270 paturi și adică :

- 1) *Spitalul Colțea*
- 2) » *Filantropia*
- 3) *Institutul Maternitatea*
- 4) *Spitalul de Copii*
- 5) » *Colentina*
- 6) *Ospiciul Panteleimon*
- 7) *Spitalul din Ploesci*
- 8) » *din Sinaia*
- 9) » *Zossima Jud. Ialomița*
- 10) » *Ralet din Jud. Dâmbovița.*

11) Asilul Maritim la Tikir-Ghiol (Dobrogea), se întrețin Schiturile și Monăstirile dependente de Eforie și se administrează domeniile acestui așezământ.

Afară de acesta Eforia administrează, conform legii alienașilor, și ospiciul de alienași de la Mărcuța, cu 340 paturi bugetare, din fondurile speciale ale Ospiciului, care se ridică la lei 320,464 pentru esercițiul curent 1899—1900.

Cea-ce învederează mai mult necesitatea existenței unei Eforii speciale, pentru căutarea bolnavilor, este că toate spitalele importante și mari din Bucuresci sunt întreținute de Eforie și în condițiuni cât se poate de bune și din punct de vedere medical și din punct de vedere administrativ ; că în aceste spitale se adăpostesc clinicile facultății de medicină, unde se instruesc studenții și își formează cariera lor medicală.

CANTACUZINO. La această epocă cu toții știni, ajutorul ce Domnul Român ȘERBAN CANTACUZINO, cât și Duca Domnul Moldovei, a dat neînților, contribuind mult la perderile enorme suferite de Turci, sub zidurile acestei cetăți. Din această pricină se știe că Turcii, complotând cu boerii țerei, au otrăvit pe ȘERBAN CANTACUZINO (1688); iar spătarul MICHAI CANTACUZINO a fost surghiunit de marele Vizir la Monăstirea Sinaia din muntele Horivu, unde neîncetat s'a rugat lui D-zeu să-i ajute să scape de acest canon, legându-se ca la întorcerea sa în patrie să zidescă locașuri de bine-facere. Se mai pretinde încă că, după mórtea tatălui său, de bună voe, s'a dus cu mama sa ELENA, pe la sfintele pămînturi, între care și la muntele Sinaia din muntele Horivu.

Istoricul Xenopol ¹⁾ afirmă că de către D-nul NICOLAE MAVROCORDAT WW, Spătarul MICHAI, a fost trimis la Turci și gătit la Adrianopole.

La mórtea sa în anul 1716, a lăsat un fiu Comisul MICHAI CANTACUZINO, care a încetat din viață, puțin după el, fără moștenitori. Iar cliromoni au rămas 4 fete ale sale.

Unde este însă actul de fundațiune? El a existat, dar nici o copie nu a ajuns până la noi, spre a putea citi pe însuși fundatorele.

¹⁾ Vol IX Pag. 26.

asemenca îngrijire și epitropie și lăsate servitutei, ele vor suferi stricăciuni și nu vor atinge scopul lor și prin urmare n'are să iasă nici un folos pentru cei ce cu râvnă s'au grăbit a face acestea.

Și pentru-că și prea cinstitul și de prea bun nēm boier, Domnul MIHAIL CANTACEZINO, mare Spătar al Măriei Sale Prințului Ungro-Vlahiei, fiu duhovnicesc prea iubit și dorit al Smereniei noastre, întâmpinându-ne la Adrianopol, a declarat în plin Synod că mișcat de o râvnă Dumnezeiască, a ridicat din temelie în Ungro-Vlahia, pentru mântuirea sa sufletescă și pomenirea vecinică a lui și a părinților lui de fericită memorie, **o sfântă și cinstită Monăstire** cu hramul prea sfintei născătoare de Dumnezeu, **pe muntele de acolo numit Bucegi**, apröpe de riul Prahova **pe care a numit-o Sinaia** și bine a făcut ca să arate evlavia sa către Sfintul și de Dumnezeu umblat munte Sinai și îngrijind nu numai pentru înființare ei și pentru buna ei, întreținere și îngrijind cu minte pentru întemeierea ei, s'a grăbit și a întărit-o cu cărți Domnesci și cu hrisöve bine-voitoare ale prea slăvitului, prea înălțatului și iubitor de Dumnezeu Prinț, de astă-zi, Domnul Io. CONSTANTIN BASARAB Voevod a totă Ungro-Vlahia, fiu duhovnicesc iubit și dorit al Smereniei noastre, carele din dragoste către Dumnezeu a îngrijit despre această cinstită monăstire și prin multe danii Domnesci și daruri bogate a împodobit-o, scutind-o de dări după cum se cuprinde pe larg în acele luminate cărți Domnesci; acelaș boier a mai clădit, cum am dis, și o altă cinstită **monăstiriöră și biserică** cu hramul Sfinților Trei-Ierarhi în București, **pe locul numit Colțea**, pentru a lui mântuire sufletescă și vecinică pomenire, pentru care sfinte monăstiri, a cerut cu multă evlavie de la Smerenia noastră, de a i se da și cinstită incuviințare din partea bisericei, adică întărirea neatărnărei

și scutirei lor pentru tot-d'auna. Pentru aceste cuvinte, primind cu bună-voință această cerere drăpă și cu bun scop, scriem în puterea și stăpânirea prea sfintului Duh și declarăm în Sinod dimpreună cu prea cinstiții și sfinții Arhieriei din jurul nostru, frați ai noștri iubii în Duhul Sfânt și conliturghisitori, pentru ca și a mai sus sfântă monastire, a prea sfintei născătoare de Dumnezeu numită Sinaia, situată în muntele Bucegi lângă riul Prahova, potrivit cu luminatele hrisóve domnesci ce are, asemenea și cea-l'altă mică monastire și biserică a Sfinților Trei-Ierarhi, clădite din temelie, cum s'a dis, de către numitul marelele Spătar Domnul MIHAIL CANTACUZINO, dimpreună cu toate proprietățile, obiecte și daniile lor mișcătoare și nemișcătoare, câte le aparțin astă-zi și cele ce vor mai dobândi prin mila lui Dumnezeu să fie, să se numescă și să se recunoscă de toți că sunt libere, scutite și necălcate de nimeni până la sfirșitul vécurilor, că nu sunt datore să dea nimănu și nici o para, nici Mitropolitului local nici vre-unui alt om, mulțumindu-se Archiereul local numai cu canonicul lui parastas și necerând alt-ceva nimic din averea lor, de óre-ce sunt întărite și din partea marelui noastre bisericii a lui Christos și prin hrisóvele Domnesci de mai sus date aceleiași monăstiri Sinaia și a urma întocmai și nesmintit. Iar dacă vreodată cine-va, fie Prinț, Archiereu, boier sau altul mic sau mare, ar cugeta să răstórne în orî-ce chip și să sdruncine libertatea ăiselor sfinte monăstiri și le-ar aduce pagube și vătămă în ceva sau ar călca ceva cât de puțin din cele cuprinse despre ele în cărțile Domnesci și ar vătăma și păgubi aceste monăstiri cu gândul lacom și cu mâna hrăpitoare contra Dumnezeirei, să fie afurisit de Domnul Dumnezeu a tot-ții-torul și blestemat și neiertat și în veți după mórte nedeslegat și sub povara blestemelor Patriarhicești și

vârstei sale, (căci trăiesc și împărătesc este nému; și prea bine credincios, din care această rădăcină a răsărit odraslă, ca unu ce pe acolo își are și el începutu și coborârea sa) și mărit prin strălucirea **de bogății și de moșii și de scule de preț mare**, mai presus de cât verî care altu, pentru că scris este în cartea Pil-delor că : *« Viața celor drepti nu va peri și nému celor nevicleni se va bine-cuțenta, »* — și după căutătoru sfânt; *« Slava și bogăția va fi în casa lor și dreptatea lor va rămănea întru vecie; dar și cu strălucitoare raze de virtuți a împodobit sufletu lui cu podobă de minte și de înțelepciune și încă cu frică de Dumnezeu și cu dragostea către acest prea puternic bine-făcător. Cunoscând dar că buna credință este de cât ori-ce mai tare și întru toate folositoare, ca una ce făgăduște viața și în această lume și în cea viitoare, căci pomu după rod se cunoște; știind de asemenea că ingerul Domnului sălășluște, împrejuru aceloră, care s'a tem de dănsul, cuprins de Dumnezeasca râvnă, s'a dat pre sine Domnului **necruțând nici viață, nici bogăție**, negândindu-se nici la necazuri, nici la trudă, nici la primejdiile hoțiilor și a călătoriei; ci, preferind mai presus de totă dragostea lui Dumnezeu, rostea cuvintele proorocului psalmist : *« Precum dorește cerbul de izvoarele apelor, așa dorește sufletu meu spre tine Dumnezeule. Insetat-aș sufletu meu către Domnul cel puternic, cel viu : Când voi veni mă voi arăta înaintea feței lui Dumnezeu ? »**

Deci intrând în această lungă, îngustă și trudosă călătorie, a alergat spre închinarea a sfintelor și de Dumnezeu imblate locuri, atât a celor din sfânta cetate Ierusalim și de prin prejur ei, cum și a veneratului munte Sinaia, al cărora făcându-se prea cinstit închinător și povestindu-le ca însuși vâzător al lor și dobândind sfințirea. De atunci, n'a încetat și de a

Epitropii Monastirei Colței, să fie purtători de grije și pentru schitul Sinaia, zidit de același Spătar CANTACUZINO ¹⁾).

Să vedem acum care sunt daniile făcute Monastirei și Spitalului Colțea și întărite de Domni prin diferite hrisóve.

Spătarul MIHAI CANTACUZINO a cumpărat de la săteni din Slănic, moșia Slănicul ot sud sak (azi județul Prahova com. Târgul Slănic), în urma cercărei ce a făcut că pe această moșie se găsește sare bună și din destul ²⁾).

Spătarul nefiind volnic să exploateze cariere de sare, căci, precum astăzi ocnele de sare, sunt un monopol al Statului, în schimbul unei dijme ce se plătesce proprietarului, pe terenul căruia ea se deschide; lucrul pe atunci se petrecea în același chip, de ore ce dijma ce lua proprietarul terenului, se fixa prin hrisóve domnești, iar restul venitului aparținea cămării domnești. A obținut Spătarul, de la CONSTANDIN BASARAB BRÂNCOVEANU W. W. ³⁾, ca să aibă a 'și lua dijmă de la acea ocnă a Slănicului, din totă sarea domnască, vericâți bolovanî ar eși peste an, din toți bolovanii zeciuala, din zece bolovanî unul și din mari și din mici și din sare mărunță, acordându'i privilegiul să vîndă sarea dumnealui și să o ducă

1). Al. G. Galeșescu, Sinaia 1695—1895.

2). Drepturile Eforiei asupra Moșiei Slănic și a ocnelor de sare după acea proprietate 1890.

3). Hrisovul din 1691 Iulio 5.

rait le plus convenable pour la subvention du gouvernement, et présenté en perspective les progrès des hôpitaux jusqu'à l'année 1838 dans l'Annexe D.

Nous pouvons donc nous borner ici à quelques éclaircissement ou développemens bien courts.

SECTION I

HÔPITAL DE COLTZA

Le monastère Sinaï a été fondé par le Spathar MICHEL CANTACUZÈNE, ainsi que l'hôpital de Coltza. D'après les dispositions testamentaires du fondateur, les caisses de ces deux établissemens, sont régis par un seul épitrope ou intendant.

L'épitrope de Coltza et de Sinaï a proposé de consacrer pendant huit ans, le revenu d'une terre de ce dernier monastère appelée Manedji, à l'amortissement de la dette de Coltza. Cette proposition, agréée par Mr. le Logothète MICHEL RACOVITZA, tuteur de Coltza et de Sinaï a été reçue avec joie et approuvée par l'Ephorie, d'autant plus que le monastère Sinaï ne souffrira nullement de cette disposition. Après huit ans révolus, le revenu de la terre Manedgi, reviendra au monastère Sinaï, comme par le passé.

§ II. L'hôpital de Coltza est dans un tel état que toute réparation partielle devient inutile. L'Ephorie a pensé qu'il valait mieux le faire rebâtir en entier sur un nouveau plan. Cette reconstruction pourra coûter de 150 à 160 mille piastres.

En limitant le nombre des lits à 20 jusqu'à la fin de 1836, nous aurions à cette époque une réserve de 94068 P. (v. l'Annexe D. § 1).

Cette somme n'étant pas suffisante il faudrait attendre encore plus de deux ans pour la compléter.

Acastă lege s'a votat de Senat, în şedinţa sa din 4 Februarie 1870, şi s'a adoptat cu majoritate de trei-zeci şi şase voturi contra a două.

(ss) *Vice-preşedinte, TH. VEISA.*

Legea de faţă ordonăm să fie investită cu sigiliul Statului şi publicată în «Monitorul Oficial».

Dat în Bucureşti la 16 Februarie 1870.

CAROL.

Ministru Secretar de Stat la
Departamentul de Interne

(ss) A. G. GOLESCU.

Ministru Secretar de Stat la
Departamentul Justiţiei

(ss) D. P. VIOREANU.

No. 250.

Prin legea din 1872 Februarie 8, Eforia este autorizată să instrăineze de veci, până la 70 pogone, în porţiuni de pământ, din proprietatea Vatra Schitului Sinaia, din jud. Prahova, cedându-le acelor care ar voi să-şi facă case acolo.

În acelaş an 1873, găsim pe Eforie, luând parte la Expoziţia de la Viena şi iată cum în-să-şi descrie, prin broşură de mai jos, starea spitalelor şi acelor alte instituţii.

EPHORIE DES HOPITAUX CIVILS

DE

B U C A R E S T

L'Ephorie des hôpitax civils de Bucarest a sous son administration les hôpitaux et les établissements de bienfaisance, entretenus par les biens légués aux hôpitaux de Saint-Pantéléimon et de Coltzea, lesquels

A l'hôpital Coltzea se trouve un amphithéâtre de dissection avec un cabinet d'anatomie, possédant aujourd'hui 1262 pièces anatomo-pathologiques et microscopiques, et un laboratoire complet de chimie servant tous les deux aux besoins des hôpitaux et aux constatations médico-légales de police judiciaire, ainsi qu'aux leçons données aux élèves de la faculté de médecine, car il n'y en a pas d'autre à Bucarest.

Pour des motifs d'hygiène, la salle de dissection doit être transférée hors de la ville, en un local spécial. C'est ce que l'on fera à l'occasion de la reconstruction de l'hôpital Coltzea.

Le legs fait par M. Rallet et consistant en deux terres qui donnent un revenu annuel de 10.600 francs, est placé sous l'administration de l'Ephorie.

Conformément aux intentions du fondateur, un hôpital doit être construits sur une de ces terres, nommée *Cocoşul*, district de Dimbovitza; l'ancien édifice destiné à cet effet est en voie de restauration; l'hôpital pourra bientôt être ouvert.

Établissement de Sinaia

L'Assemblée législative vota, le 8 Février 1872, une loi en vertu de laquelle l'Ephorie était autorisée à vendre par lots, des terrains appartenant au monastère de Sinaia, dans le but de transformer cette localité en un établissement de bains. A cette occasion, les Corps législatifs purent apprécier les raisons d'utilité publique, sur lesquelles était fondée cette disposition. Il est incontestable, en effet, que les eaux minérales et les établissement où les personnes affaiblies, soit par la maladie, soit par un excès de travail, vont chercher le rétablissement de leur santé, sont d'une extrême importance dans la thérapeutique. La Rou-

manie possède beaucoup de sources minérales, mais le manque d'établissements convenables et la difficulté des communications, qui existaient jusqu'à présent, avaient pour effet de produire tous les ans une véritable émigration, à l'époque de la saison des eaux. On dépensait ainsi de grandes sommes, dont l'étranger profitait seul et qui, au contraire, seraient restées dans le pays si les malades avaient pu y trouver ce qu'ils étaient forcés d'aller chercher bien loin à l'étranger. L'Ephorie, possédant dans les montagnes d'où descend la Prahova, un des plus beaux sites de la Roumanie, a cru ne devoir reculer devant aucun sacrifice pour y fonder un établissement de bains.

Dès la première année, l'hôtel bâti par l'Ephorie étant à peine achevé, l'affluence des voyageurs prouva que l'Ephorie ne s'était pas trompée dans ses prévisions. Les terrains mis en vente trouvèrent immédiatement des acquéreurs et aujourd'hui encore les demandes sont si nombreuses que l'Ephorie est obligée de demander aux Corps législatifs l'autorisation de vendre de nouveaux terrains, dans le but surtout de former un village où l'on attirerait des paysans et de jeunes mariés en leur offrant des avantages qui les décideraient à s'établir en cet endroit. La création de ce village serait très-importante pour la prospérité de l'établissement de bains, car on y trouverait alors plus facilement les objets de consommation de premier besoin, que l'on ne peut y amener en ce moment qu'avec beaucoup de difficultés.

Les recherches faites cette année donnent l'espoir que l'on pourra trouver à Sinaïa des eaux minérales, ferrugineuses et sulfureuses, suffisamment riches et abondantes pour pouvoir être employées comme eaux thérapeutiques ; le manque de sondes assez puissantes a empêché de continuer cette exploration cette année.

10) Hanul cu locul lui, din Câmpina, districtul Prahova, pendinte de monastirea Sinaia, nu s'a putut arenda, din cauza neînsemnatei sale importanțe.

11) Locul din strada Lipscani, din București, districtul Ilfov, pendinte de spitalul Panteleimon, arendat cu lei 611 bani 11.

12) Locul numit Hanul Colței din București, districtul Ilfov, pendinte de spitalul Colțea, arendat cu lei 296 bani 30.

V I I

13) Via de la Merei, din districtul Buzău, pendinte de spitalul Panteleimon, arendată cu lei 135 bani 74.

14) Via de la Tohani, din districtul Buzău, pendinte de spitalul Filantropia, nu s'a putut arenda, din cauza neînsemnatei sale valori.

15) Via de la Voevozi, din districtul Dâmbovița, pendinte de schitul Lespezile, arendată cu lei 110.

16) Via de la Măguren, din districtul Prahova, pendinte de mănăstirea Sinaia, arendată cu lei 61 bani 11.

17) Via de la Bălțați, din districtul Prahova, pendinte de schitul Lespezile, arendată cu lei 481 bani 48.

18) Via de la Țintea, din districtul Prahova, pendinte de schitul Târgușor, arendată cu lei 335 bani 18.

19) Via de la Țintea, din districtul Prahova, pendinte de schitul Brebu, arendată cu lei 79 bani 63.

20) Via de la Pleșca, din districtul Prahova, pendinte de schitul Brebu, arendată cu lei 296 bani 30.

21) Via de la Filipești, din districtul Prahova, pendinte de mănăstirea Sinaia, arendată cu lei 72 bani 22.

22) Via de la Valea-Manti, din districtul Prahova, pendinte de schitul Poiana, arendată cu lei 125 bani 93.

Cu ocazia trecerii funcționarilor de la Stat la Eforie, s'a continuat a li se face funcționarilor Eforiei, rețineri pentru pensie, ca și la funcționarii Statului.

Fondul din aceste rețineri crescând și uniți din snjbași, solicitând să li se recunoscă de Eforie, drepturi la pensie, pentru anii serviți de la întemeierea ei 1864, s'a întocmit de Eforii DIMITRIE GHICA, GR. C. CANTACUZINO și DAVILA, un Regulament de pensiuni, în anul 1875.

Acest Regulament însă, era mai mult o decizie a Eforiei, fără să fi fost măcar aprobată de Ministerul de Interne.

Cestiunea însă, ne mai suferind întârziere, s'a întocmit un nou Regulament de pensiuni, aprobat prin decretul Domnesc No. 2979 de la 19 Decembrie 1880, care regulază dreptul la pensie al funcționarilor Eforiei și care este în vigoare și azi.

Prin Legea din 1880, Eforia a fost autorizată să mai vîndă, încă 100 pogóne locuri, la Sinaia, la particulari, spre a 'și face case, afară de cele pentru care a fost autorizată prin legea din 1872.

În anul 1885, se modifică legea sanitară, din 1874, care promulgându-se la 3 Aprilie, în ce privește Eforia, se introduc următoarele modificări:

La Art. 64 de mai sus se adaugă alineatul:

Abaterile comise de medicii acestor așezăminte, se judecă de colegiul medical al fiecărei Administrațiuni.

Statul în 1893, având necesitate de a stabili un câmp de tragere, pentru trupele din Ploesci, pe moșia Eforiei Ploesciori, a fost autorizat prin Legea de la 26 Mai 1893, publicată în Monitorul Oficial No. 54 de la 9 Iunie 1893, să cedeze Eforiei, un teren în întindere de 122 hectare și 6.650 m. p., din moșia Mănăstirei Văcărești, în schimbul unei întindere egale de teren, pe care Eforia Spitalelor Civile, a fost autorizată a 'le ceda administrației războiului, din proprietatea sa Ploesciori, pentru a servi ca câmp de tragere a trupelor din garnizona Ploesci.

Eforia în 1894, întocmesc următoarele regulamente:

1) Pentru concursurile posturilor medicale, sancționat prin decretul Regal No. 1886 și publicat în Monitorul Oficial No. 288 de la 24 Martie 1894.

2) Pentru funcționarea serviciului contencios, sancționat prin decretul Regal No. 2109 și publicat în Monitorul Oficial de la 4 Iunie 1894.

3) Pentru serviciul interior al spitalelor, sancționat prin decretul Regal No. 380 de la 14 Noembrie 1894 și publicat în Monitorul Oficial No. 184 de la 20 Noembrie 1894.

În acesta-și an, s'a înființat un muzeu de antichități la Sinaia ¹⁾, și s'a întocmit Regulamentul pentru stabilimentul balnear din Sinaia.

1) Dos. 420/94.

conformitate cu legea din 7 Aprilie 1889, pentru alienarea moșiilor Statului.

Acastă lege s'a votat de Adunarea Deputaților, în ședința de la 29 Aprilie 1895 și s'a adoptat cu majoritate de șase-zeci și șase voturi contra a patru.

(ss) *Președinte, General G. MANU.*

(L. S. A. D.)

(ss) *Secretar, A. SIMU.*

(Votată de Senat și sancționată de M. S. Regele).

Pe lângă acesta în 1895, s'a făcut Regulamentul pentru instrumentele și aparatele chirurgicale din Spitale și au început a apare Analele Eforiei.

Iar în 1896, s'a întocmit Regulamentul pentru consumațiunea apei la Sinaia și modul ei de distribuțiune la abonați. Acest Regulament este sancționat prin decret Regal.

În 1897, s'a întocmit Regulamentul, pentru concursurile porturilor de farmaciști, și de interni în farmacie, sancționat prin decretul Regal No. 887 și publicat în Monitorul Oficial No. 277 de la 15 Martie 1897.

Exploatarea carierelor diferitelor depozite masive, precum și aceia a petroleului, dupe moșiile Eforiei, luând o mare întindere și numărul ofertelor sporindu-se, a făcut pe Eforie să întocmescă un Regulament în 1897, prin care se reglementează modul în care se acordă aceste concesiuni.

Acest Regulament, a fost sancționat prin decretul Regal No. 130 din 17 Ianuarie 1897.

din împrumutul de la Casa de Depuneri, autorisat prin legea de la 1893, în total de 2.632.000

b) Construcțiunii la spitalul Colțea, anume: Localul pentru farmacie, deposit, laborator și consultațiunii gratuite 250.000

Pavilion pentru serviciul oftalmologic. 160.000

Pavilion pentru serviciul obstetrical. 160.000

Pavilion pentru clinica dermatologică 160.000

Exproprierea a două imobile, din jurul Spitalului Colțea, necesară pentru construcțiunile precedente 230.000 960.000

c) Construcțiunii la diferite spitale, anume: Localul pentru consultațiunile gratuite la spitalul Filantropia 60.000

Azil de scrofuloși la Teckir-ghiol (Dobrogea). 100.000

O casă de sănătate în București 200.000 360.000

d) Construcțiunii la Sinaia anume: clădirea unui Casino pe locul Eforiei 150.000

Transformarea hotelului Caraiman 120.000 270.000

e) Contribuire pentru construcțiunea de către Stat a unui ospiciu de alienați pe dealul Văcărești . 300.000

f) Pentru reparațiunii la schitură și mănăstiri 50.000

g) Plata personalului suplimentar, necesar la facerea planurilor și executarea lucrărilor 28.000

4.600.000

Necesitatea de a se ilumina, întregul oraș Sinaia, cu electricitate, în așa condițiuni în cât să se dispue de un plus de electricitate, care să permită instalarea luminei și în proprietățile particulare, a făcut pe Eforie, să acorde concesiunea, creerei unei forțe hidraulice la Sinaia și luminatul cu electricitate al acestui oraș.

Acastă concesiune a fos aprobată prin legea de față :

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ

REGE AL ROMÂNIEI

La toți de față și viitoră sănătate

Corpurile legiuitoare au votat și adoptat, iar noi sancționăm ce urmează :

L E G E

Art. 1. Eforia Spitalelor Civile din București și comuna urbană Sinaia, sunt autorizate a acorda Societății „Electricitäts Actien-Gesellschaft vormals Lahmayer et Comp.» din Francfort pe Mein, concesiunea creării unei forțe hidraulice la Sinaia și luminatul cu electricitate a acelui oraș, pe termen de 45 ani.

Art. 2. Condițiunile concesiunei, sunt cele specificate prin caetul de sarcine, care a servit ca basă la concurența și adjudecarea de către Eforie, în ziua de 10 Septembrie 1897, și cele prevăzute prin decisiunile consiliului comunal al orașului Sinaia, luate în ședințele din 21 Martie și 8 Decembrie 1897.

Art. 3. Lucrările pentru crearea forței hidraulice și

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Aronda anuală după Budgetul exercițiului 1899-1900	
			LEI	B.
11	Muntele Galbenul Vameșoia.	Transport . . Dăruită Schitului Găisenii de jupâneasa Stanca, consortului Drăghici Vornicul de la Florești, fata lui Stroe Bugheanu . . .	41.770 300	— —
12	Rădăcinești.	Dăruită Schitului Borislăvești de Sandu Bucșenescu, vel Stoilnic . . .	3.350	—
13	Rătești	Dăruită de Vornicul Dimitrie Ralet Spitalului Ralet.	9.530	—
14	Rociu Stanislăvenca	Dăruită de Sandu Bucșenescu Schitului Berislăvești	14.090	—
15	Tóca, Grebla și Groșii	Dăruită de părintele Oreste Călugărul și fratele său Popa Vălcu Mănăstirii Cornetului	810	—
16	Vatra Schitului Berislăvești.	Dăruită Schitului de Sandu Bucșenescu	3.625	—
17	Vatra Schit. Cornetului.	Făcută danie Schitului de Mareș Băjescu, vel Vornic.	3.490	—
18	Vatra schit. Fedeleșoiu-Runcu.	Dăruită Schitului de Mitropolitul Varlam și de Zamfira	11.700	—
<i>Județul Brăila</i>				
19	Batogul	Dăruită de Spătarul Mihail Cantacuzino Schit. Sinaia.	37.240	—
20	Schiaua Doicésca și parte din Lișcotenca.	idem Spit. Colțea.	129.585	—
21	Lișcoténca-Gherghie și Cretzulescu.	Cumpărată de Eforie . .		
22	Deșirați.	Dăruită Spit. Colțea de Elena Cândescu soția lui Constantin Cândescu, vel Logofăt	55.115	—
De transportat . .			313.605	—

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Aronda anuală după Budgetul exorcițiului 1899—1900	
			L. E. I.	B.
		Transport . .	313.605	—
23	Doicósca.	Dăruită Spit. Colțea de Spătarul Mihail Cantacuzino	13.340	—
24	Filiu.	Dăruită de Maria Protopopescu spit. Maternitaton.	35.250	—
25	Pleopu, Ianca, Porișorul.	Inchinată Mănăstirei Panteleimon de Matei Ghika W. W.	111.220	—
26	Surdila Găisénca.	Dăruită de Jupânesa Ana Schitului Găiseni.	50.480	—
	<i>Județul Buzău</i>			
27	Bontu.	Dăruită de Ana Mușcelénu Eforiei	24.500	—
28	Amaru.	Dăruită Schit. Sinaia de Spătarul Mihail Cantacuzino	11.640	—
29	Catiasu.	Cumpărată de Partenie Egumenul Mănăstirei Târșoru cu baniî mănăstirei.	1.500	—
30	Ciura.	Proprietatea schit. Lespezilo	5.480	—
31	Clociți.	Proprietatea Schitului Grăjdana, luată în schimb de Metodie, archimandritul Schitului.	2.040	—
32	Rotunda Șopârliga	Proprietatea Schit. Târșoru.	4.0840	—
33	Șopârliga.	Dăruită de Matei Basarab Schitului Brebu . . .	22.000	—
34	Ziliștea-Sorésca.	Dăruită de Jupânesa Ilinca consorta Postelnicului Ionitza Nona la Mănăstirea Panteleimon	21.277	60
	<i>Județul Dâmbovița</i>			
35	Cocoș.	Dăruită de Vornicul Dîmtrie Ralet Spitalului Ralat	0.485	—
36	Ghineșci.	Dăruită Mănăstirei Găiseni de Pahulea Stolnicul. . .	14.730	—
		De transportat . .	577.387	60

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Arenda anuală după Budgetul exercițiului 1899—1900	
			LEI	B.
		De transportat . .	577.387	60
37	Poiana Lungă.	Dăruită de Maria fata lui Drăghici Vornicul . . .	23.350	—
38	Socăturile.	Inchinată Schitului Găisoni de Șerban W. W. . . .	4.210	—
39	Vatra Schitului Co- bia.	Dăruită Mănăstirei Cobia de Badea Stolnicul . . .	6.060	—
40	Vatra Schitului Găi- soni.	Inchinată Schitului de Șer- ban W. W. și parte de Radu Postelnicul . . .	10.480	—
	<i>Județul Dolj</i>			
41	Intorsura.	Proprietatea Schitului Fodo- leșoiu	129.430	—
	<i>Județul Gorj</i>			
42	Novaci Streinii.	Dăruită Eforiei de Meltiade Vlădolanu	2.500	—
43	Muntele Tigvelo.	Cumpărat de Eforie . . .	1.500	—
	<i>Județul Ialomița</i>			
44	Armășești Nenișori	Dăruită de lordache Zossima Spitalului Zossima. . .	23.071	60
45	Călărași Lichirești	Dăruită Spit. Colțea de Spă- tarul Mihail Cantacuzino .	60.480	—
46	Cărnulcasa.	Idem	6.480	—
47	Crăsani de jos.	Dăruită de Constantin Do- nescu Spitalului Colțea.	10.490	—
48	Dudeștii de Baltă.	Dăruită Schit. Sinaia de Spă- tarul Mihail Cantacuzino .	82.970	—
49	Luciu Giurgeni.	Cumpărată de Eforie. . .	98.000	—
50	Păpeni.	Dăruită Mănăstirei Pante- leimon de Grigore Ghika II W. W.	27.480	—
		De transportat . .	1.072.889	20

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Arenda anuală după Budgetul exercițiului 1899—1900	
			LEI	B.
		Transport . .	1.542.519	20
	<i>Județul Muscel</i>			
63	Muntol Clăbucetu	Proprietatea Schitului Fedeleșoiu.	1.725	—
	<i>Județul Olt</i>			
64	Ciomăgeșci	Proprietatea Schit. Morunglavu.	5.110	—
	<i>Județul Prahova</i>			
65	Balaca Scăoni.	Proprietatea Schit. Târgșor.	5.780	—
66	Baraiotaru.	Proprietatea Schit. Brebu.	30.480	—
67	Bianca.	Inchinată de Matei Basarab Schitului Brebu . . .	8.280	—
68	Cocorășci Capli ¹⁾ .	Dăruită de Const. Caribolo Eforiei Spitalelor. . .		
69	Doftaneșul.	Proprietatea Schit. Poiana.	5.345	60
70	Habudu Scutașii.	Cumpărată de Mănăstirea Târgșoru.	3.040	—
71	Măneciurile.	Dăruită Schit. Sinaia de Spătarul Mihail Cantacuzino.	7.600	—
72	Muru.	Proprietatea Schit. Poiana.	16.245	—
73	Muntele Coșofana.	Propriet. Schit. Lespezile.	2.020	—
74	» Gagu mare, Găgușu, Valea Rea	Proprietatea Schit. Sinaia.	2.305	—
75	Munt. Némțu-Coașoia, Unghia mare și Pistolul după Doftana.	Dăruită de Spătarul Mihail Cantacuzino Măn. Colțea.	3.300	—
76	Munt. Negrașu-Fundurile, Zilișcea și Trostieni	Idem	11.585	—
		De transportat . .	1.645.334	80

1) D-na Colonel Macca usufructuară.

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Arenda anuală după Budgetul exercițiului 1899—1900	
			L. E. I.	B.
		Transport . .	1.645.334	80
77	Munt. Petricica-Păraele Cazacu.	Luată în schimb de la Crețulescu, dând Eforia Pietra Arsă.	2.115	—
78	Munt. Pleșuva mare.	Proprietatea Schit. Târgșor.	1.940	—
79	Muntele Pleșuva mică sat Vatra Schitului Lespezile.	Idem Schitului Lespezile.	1.220	—
80	Muntele Șeșu.	Dăruită de Popa Vlad. . .	1.890	—
81	» Furnica.	Luată în schimb, dând muntele Piscul Căinelui . .	440	—
82	» Colți lui Balbeș.	Dăruit de Spătarul Mihail Cantacuzino, Mănăstirei Colțea.	860	—
83	Piscul Leurzi.	Dăruit Schitului Brebu de Pantazi biv vel Medelnicer	3.740	—
84	Ploestiorii.	Proprietatea Schit. Târgșor.	5.320	—
85	Podul Chei.	Inchinat Mănăstirei Brebu de Matei Basarab W. W.	550	—
86	Rășianii	Dăruită Schitului Târgșor de Roxandra Văcăresca, mama Băneșei Maria Ghiculesca, soția Banului Dimitrie Ghika	17.280	—
87	Sărasca, Matița, Delnița.	Dăruită Schitului Sinaia de Spătarul Mihail Cantacuzino	3.800	—
88	Slănicu Vărbilău.	Idem Mănăstirei Colțea. .	6.490	—
89	Slonul.	Idem . . .	1.440	—
90	Slobozia, Vrăjitoarea sat Metocu Slobozia.	Dăruită Mănăstirei Sinaia de Popa Preda, fiul lui Postelnicul Pătrașcu din Câmpina	1.960	—
		De transportat . .	1.693.779	80

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Aronda anuală după Budgetul exorcișului 1898—1900	
			L. K. I.	B.
		Transport . .	1.693.779	80
91	Stăncești-Dedulești.	Dăruită Mănăstirei Pantelei- mon de Constantin Nă- turei Herescu vel Vornio	4.700	—
92	Urlați, Fântânelele, via Bobului și Fân- tânele Găiseni.	Dăruite de Jupâneasa Ana, Schitului Sinaia . . .	5.040	—
93	Vaidești, Valea Do- brotei.	Dăruită Schitului Târgșor de Popa Drăghioi, Albu Drăghioi și Rafael . .	740	—
94	Valea Mantel-Panta- zi și Nisiposa.	O parte dăruită Schit. Poiana de Protopopul Nicolae, I Dinu' Nisipenu, I vataful Nicolae; iar o parte pro- prietatea Schitului . .	3.740	—
95	Vatra Schit Brebu.	Inchinată schitului Brebu de Matei Basarab. W. W.	11.930	—
96	Vatra Schit. Poiana.	Parte dăruită de Maria Can- tauczino și parte luată în schimb	3.165	—
97	Vatra Schit. Târgșor.	Inchinată Schitului de An- ton W. W.	27.350	—
	<i>Jud. R.-Sărat</i>			
98	Bordeasca.	Proprietatea Schitului Măc- sineni.	1.000	—
99	Stanomiresci. - Co- dresți.	Dăruită de Spătarul Mihail Cantauczino, Mănăstirei Colțea.	14.000	—
100	Țigoiți - Olăreni Co- țatea.	Dăruită Mănăstirei Sinaia de Spăt. Mihail Cantacuczino.	3.295	—
101	Vatra Schitului Mă- xineni-Corbu.	Inchinată Schitului de Ma- tei W. W.	110.280	60
		De transportat . .	1.879.020	40

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Arenda anuală după Budgetul exercițiului 1899—1900	
			L E I	B.
		Transport . .	2.429.205	50
125	Resmirești - Borislă - vești.	Proprietatea Schit. Borislă-vești	36.480	—
126	Resmir.-Panteleimon	Dăruită de Sand. Bucșenescu Monastirei Panteleimon.		
127	Toporul.	Dăruită Spit. Filantropia de Vel Logofăt Scarlat Mihăilescu, soția sa Anica și fiul său Ión	30.590	—
128	Vitichești-Corbéna. Jud. Muscel.	Dăruită Eforiei de Maria Ramanoff	2.400	—
	B) CASE			
129	Casa Făgărășanu din Calea Victoriei.	Dăruită Spit. Filantropia de Ispas Făgărășanu . . .	3.200	—
130	Casa Penescu din str. Fântânei No. 32.	Dăruită Spit. Filantropia de Aglala Penescu. . . .	2.200	—
131	Palatul Eforiei dupe Bulevard.	Construit de Eforie. . . .	65.059	—
132	Hotelul Caraiman din Sinaia.	Idem. . . .	18.210	—
133	Hotelul vechi din Sinaia.	Idem. . . .	7.650	—
134	Vechiul Casino din Sinaia.	Idem. . . .	600	—
135	Vila Ghika din Sinaia	Cumpărată de Eforie. . . .	5.000	—
136	Casa de telegraf și poștă din Sinaia.	Construită Idem. . . .	1.700	—
137	Cofetăria „ „	Construită de Eforie. . . .	1.200	—
138	Pavilionul din pădure la Sinaia.	Construit Idem. . . .	400	—
139	Pavilionele magazine din parcu (Sinaia).	Idem. . . .	2.027	—
140	Cârciuma de pe valea lui Puf. (Sinaia).	Proprietatea Eforiei . . .	200	—
141	Ghereta din parcul Sinaia.	Construită de Eforie. . . .	135	—
		De transportat. . . .	2.606.256	50

No. curent	PROPRIETATEA	PROVENINȚA	Arenda anuală după Budgetul exercițiului 1899—1900	
			L E I	B.
		Transport . .	2.606.256	50
142	Chioșcul pentru jurnale din parcul Sinaia.	Construit de Eforie Idem.	120	—
143	Stabilimentul de băi din Sinaia.	Idem . . .	2.010	—
144	Măra de pe apa Dof-tana.	Proprietatea Eforiei. . .	4.040	—
145	Casa Clearch din Giurgiu	Cumpărată de Eforie. . .	672	50
146	Casa din str. Cometu.	Dăruită Spit. Colentina de Preotul Petre Catihetis Rădulescu	1.500	—
147	Casa din str. Mircea Vodă No. 6 și 8.	Dăruită de Mihail Cutti ¹⁾ .		
148	Casele din str. Văcăresc No. și Casele Moșilor No.	Dăruită de Vasile Dancovici pentru Spit. Colțea . .	10.500	—
		Total . .	2.625.099	—

C) Averea în efecte

L E I

1)	Donația Maria Moscu scris. func. urb. 5%	4.200
2)	" Iacovache Murgulescu idem.	18.500
3)	" Calist Stratonikia idem.	20.500
4)	" M. Mimi idem.	5.100
5)	" Dimitrie Ralet idem.	23.000
6)	" Sărdarul Dob. Carcalețenu Ren. 5%	100.000
7)	" Luxandra Coridali scris. func. U. 5%	4.000
8)	" Maria Pariano idem.	100.300
9)	" Mihail Cutti idem.	150.000
10)	" Efrosina Petrescu scris. func. R. 5%	5.300
11)	" Charles Aulagnier idem.	64.000
12)	" Evloghie Gheorgheff Rentă 5%	15.000
13)	" A. Const. Durdac scris. func. R. 5%	20.000
14)	" Ion M. Romnicenu idem.	20.600
15)	Fondul de rezervă	24.300

1). Socia uzufructuară.

Lei . . 574.800



SPĂATARUL MIHAI CANTACUZINO

1650 + 1716

Fundatorul MONASTIREI ȘI SPITALULUI COLȚEA, precum și al
SCHITULUI SINAIA

Martie 29 însă ne spune că «a ridicat CANTACUZINO mai întâi Biserica și a făcut case împrejur, pentru odihna celor neputincioși.»

Prin urmare spitalul, a fost clădit înainte de 1709.

Afară de aceste probe, găsim două isvoare istorice, care ne permit într'un mod precis, a stabili epoca întemeierii sale.

Așa avem Epigraful, ce poartă mormintul lui RADU LĂVILNEANU și jupân MIHAIL NEGUȚĂTORUL, cu létul 7206/1698 Ianuarie 20, și în care se afirmă că el era ispravnic la facerea bisericeii¹⁾. Și apoi epoca fundațiunei mănăstirei Sinaia, care este ridicată tot de spătarul MIHAIL CANTACUZINO, însă ca metoh al mănăstirei Colțea, la anul 1695.

Așa dar, recese învederat că, mai întâi s'a clădit Biserica la 1695, ceia ce este în acord și cu Epigraful cu létul 1698, și cu epoca fundațiunei mănăstirei Sinaia și cu cartea Mitropolitului ANTIM, iar spitalul s'a fundat după 1695, adică în anii 1696—1697.

În ceia ce privește clădirile, ce s'a ridicat, în curtea fostului metoh, închinat sf. Mitropolii, cartea lui SAMUEL, Patriarchul Alexandriei și a lui CHRISANTE, Patriarchul Ierusalimului, cu care se confirmă testamentul lui MIHAIL CANTACUZINO,

1) Aici, sub această piatră, zac ósole robului lui Dumnozoú RADU LĂVILNEANU și a copiilor ce au fost ai lui jupân MIHAIL NEGUȚĂTORUL, care a fost ispravnic la facerea bisericeii, létul 7206 (1698) Ianuarie 20.

cu acelaş nume, din fala unui monument ajunsesese o belea, de care nu putea să se scape cel interesat. În adevăr, pentru a-l putea dărâma, după multe discuţiuni, a trebuit să intervie o convenţiune, prin care Primăria a fost îndatorată să plătească vre-o 3000 de lei.

Din dărâmare, museul s'a ales cu inscripţiunile, iar Eforia cu clopotul Colţei.

Acest clopot, s'a returnat în anul 1894 şi acum se află aşezat în clopolniţa cea mare a mănăstirii Sinaia, unde în fie-care Duminecă şi sărbătoare, face să resune valea Prahovei.

Şcola de mica Chirurgie de la Colţea şi Filantropia.—Şcola de felceri civili şi militari de la Mihaï-Vodă.—Şcola Naţională de Medicină şi Farmacie.—Facultatea de Medicină din Bucureşti.

Eforia spitalurilor, a primit în anul 1841, de la Doctorul NICOLAE CREȚULESCU, un proiect alcătuit pentru aşezarea pentru prima dată în ţara românească a unei şcoli de mică chirurgie, în spitalul Colţea.

Acest proiect, a fost trimis de Eforie comisiei doctoriceşti, care a introdus mici modificări şi de puţină înţelegere, însă a chibzuit ca îndeletnicirea de felcer, să se însoţească cu un alt meşteşug, cum ar fi bărbieria.

Dăm aci adresa comisiei Doctoriceşti, împreună cu proiectul, astfel cum a fost modificat,

Noi, ctitori și epitropi ai cinstitei Eforii a spitalelor, găsit'am cu cale, ca în îngrădișul pământului, hălăduit de clucerul BOLDESCU, să ridicăm casă nouă, cu alte zidiri și împrejurimi înfrumusețându-se, unde să se adune bolnavii cu bóle trupesti.

De mult avut'am gândul inimei noastre, spre acest de obște și plăcut lucru, de a îndestula spitaluri cu bolnavi săraci și ales'am, întru îndeplinirea lui, orașul Ploeștilor, unde de o vreme poporul se înmulțește și așezat la furcitură drumului spre București, spre Sinaia și spre schela Brăila, negoțul înflorește.

Așa dar, în a 12-a zi a lunii lui Septembrie, în anul mântuirii 1893, în zilele prea bunului și vitezului Rege CAROL I și a soției sale ELISABETA Regina, chemat'am tot poporul, dregători și neguțătorimea și pus'am piatră pe piatră, pentru zidirea din nouă a unui spital, pentru căutarea pătimășilor săraci, în locul celui vechi și derăpănat.

Și pentru a întări și mai mult voința și nestrămutata hotărâre, de a săvârși acest fapt, iscălit'am toți cei de față acest pergament, așezat de noi în temelia locașului ce ridicăm.

(Urmăză iscăliturile)

De la această dată, îmbunătățirile nu au încetat, căci s'au făcut plantații, s'a complectat sala de operație cu instrumentele și aparatele

X

Spitalul Sinaia

(COMUNA SINAIA)

1897

Progresul ce a făcut localitatea «Sinaia» numai într'un pătrar de secol, de la înființarea ei, 'l-am descris pe larg în monografia mea intitulată «Sinaia, 1695—1895» și cred de prisos a reveni.

Încă de la începutul dezvoltării sale, s'a ivit preocupăția de a se îngriji și de sănătatea populațiunei.

Așa: se scie că M. M. L. L. Regele și Regina, Auguștii noștri Suverani, încă din anul 1871 până la 1883, dată când s'a terminat Castelul Peleş, au avut, mai în toți anii, reședința de vară, în șirul de case despre méză-zi, din curtea monăstirei Sinaia și unele din aceste încăperi, poartă încă reminiscențele de artistă și de poetă ale Augustei noastre Suverane.

După ce Auguștii Suverani, au intrat în Castelul Peleş, imediat se proiectase ca, în încăperile locuite de Suverani, să se instaleze un spital.

Atât însă localul cât și situația clădirilor, fiind improprii pentru un spital, s'a părăsit această părere.

Orașul Sinaia luând un avânt mare, acesta

a atras după sine sporirea populațiunei, și necesitatea de a se înființa un spital în acea localitate, devenise de prima ordine, spre a feri de contagiune populațiunea și a nu compromite igiena orașului.

Dificultatea însă era de cine să se construiască. Comuna nu dispunea de mijloce, județul și statul se desinteresa. Inițiativa dar a trebuit să plece tot de la Eforia Spitalelor.

Acosta a prevădut în împrumutul de 1.500.000 lei, făcut în anul 1893, suma necesară pentru construcția unui spital-pavilion la Sinaia, cu toate dependențele lui.

Temelia spitalului a fost pusă în ziua de 15 August 1894, fiind de față A. L. R. Principele FERDINAND și Principesa MARIA, când s'a așezat la fundație, acest act comemorativ:

«Zissu-ău Spătarul MIHAIL CANTACUZINO, întemeietorul și ziditorul mănăstirei Colțea și a mănăstirei Sinaia, în diata sa cu létul 1715: iubește și miluește pe aprópele tēu, caută pe cel bolnav și scăpătat și adu pe cel neadăpostiț în casa ta. Povățuiț de aceste sfaturī găsīt-am că urmăm cuvântul pioșilor fundatorī, neabătându-ne de la acest scop, și

«Noi ctitorī și epitropī ai acestei sfinteī mănăstiri Sinaia, pusu-am peatră pe peatră, pentru clădirea unui spital, spre adăpostirea și căutarea pătimașilor scăpătaț. In anul de la Christos 1894, și în a 15-a qi a lunei lui August, când se prăsnuește și hramul Sf-tei Maria, în mănăstirea Sinaia, ziditā de Spătarul CANTACUZINO la anul 1695.

a face să se observe întocmai; iar miniștrii noștri
secretari de stat la Departamentele finanelor și de
justiție, sunt însărcinați cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 31 Mai 1882.

Semnătura M. S. Regelui.

Ministru secretar de Stat
la Departamentul Finanelor
(ss) G. LECA.

Ministru secretat de Stat
la Departamentul de Justiție
(ss) G. CHÎȚU.

Construcția acestui stabiliment de băi, început
în 1882, a fost terminat în 1886, când acest
stabiliment a fost deschis și pus la dispoziția
publicului capitalei.

Cheltuelile însă, pentru întreținerea acestui
stabiliment fiind mari, Eforia a căutat să creeze
un venit pentru funcționarea acestor băi, și în
acest scop, de o dată cu stabilimentul de băi,
a construit, în fața bulevardului, o clădire cu
apartamente și cu magazine, iar în curte o sală
de teatru.

Pentru a ridica și mai mult valoarea acestui
edificiū, Eforia a proiectat încă din anul 1898,
iluminatul cu electricitate, care se va realiza în
curând.

Stabilimentul de băi hidroterapeutice din Sinaia

Sinaia, devenind o stațiune estivală importantă,
Eforia în solitudinea ce avea, pentru desvol-
tarea acestei localități, a construit în 1878, în

Administrației așezămintelor spitalicești, s'a transformat cu totul; 'și a schimbat aspectul prin plantațiuni de salcâm, de pin, aduși după proprietățile Eforiei de la Sinaia, de la Brăila din pepinierile sale și astăzi, de și nu au prosperat miile de pin și de salcâm, ce au fost transplantați aci, totuși localitatea presintă deja un оре-care adăpost și ne putem mulțumi deocamdată de rezultatele obținute cu puține sacrificii bănești. Negreșit că trebuie să ținem socotelă de intemperiiile climaterice ale regiunii, mai cu seamă în anotimpul, în care s'a făcut aceste plantațiuni, care nu puțin au contribuit la dificultățile de aclimatisarea arborilor, aduși din regiuni și zone cu totul opuse, dar cu toate acestea, suntem îndreptățiți, față cu fructele deja vizibile ale ostenelelor, ce 'și pune personalul însărcinat cu îngrijirea și supravegherea plantațiilor, suntem în drept, ăicem, a avea speranțe întemeiate într'un viitor apropiat și Eforia va putea fi mândră de a fi contribuit, la împădurirea acestei localități, spre folosul obștesc, mai cu seamă în vederea așezării unui Sanatoriū pentru copii scrotuloși și a stațiunii balneare de la Lacul Tahir-Gheol.

Pentru aceste cuvinte și având în vedere proximitatea acestui teren pe de o parte de mare, iar pe de alta de Lacul Tuzla-Gheol, situat în apropierea cătunelor Agigea, Comuna Tekir-Gheol și Tuzla și în depărtate numai de o oră de Constanța, Capitala județului, de unde se pôte lesne aduce provisiunile de hrană și altele necesare unui stabiliment ospitalier — terenul Eforiei, întrunesc prin urmare toate condițiunile cerute și este locul cel mai bine ales, pentru înființarea unui Sanatoriū Maritim pentru copii scrofuloși.

1) **Clima lacului Tekir-Gheol.** Tekir-Gheolul, situat în apropiere de țărmurile Mărei Negre, la o altitudine de 20 metre; latitudine N. 44°11' și Lon-

I

Ziceam, în cursul acestei lucrări, că averea Eforiei, între altele, se compune și din veniturile moșielor, cător-va mănăstiri și schituri, din care unele fundate ca anexă, la casele cu spitaluri, destinate a întreține bolnavii scăpătați, și săraci, iar altele închinat de diferiți domni, ca ajutor la aceste case.

Este important dar să se știe, care sunt aceste mănăstiri, de cine s'aun închinat, care erau relațiunile lor cu casele către care s'aun închinat și în fine ce aun devenit ele.

Aceste mănăstiri și schituri sunt :

- 1) Mănăstirea Colțea
- 2) » Panteleimon
- 3) Schitul Sinaia
- 4) Mănăstirea Fedeleșoiu
- 5) Schitul Slobozia
- 6) » Grăjdana
- 7) » Berislăvești
- 8) » Titireci
- 9) » Găiseni
- 10) » Șerbănești
- 11) » Cornetu
- 12) » Cobia
- 13) » Breb
- 14) » Măxineni

IV

Schitișorul Sinaia¹⁾

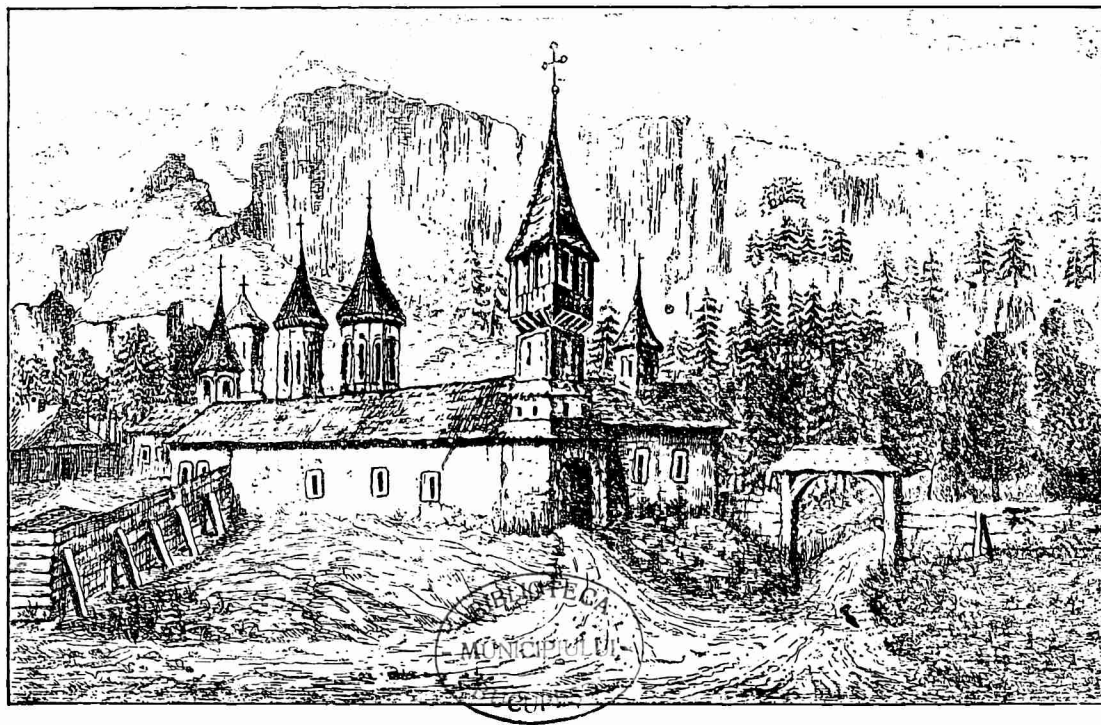
Spătarul MIHAI CANTACUZINO, cel-ce a întemeiat Epitropia Sfintei Mănăstiri Colțea, unde a deschis Spital, a întemeiat și Schitișorul numit Sinaia, cu hramul Adormirea Maicei Domnului, și a hotărât ca purtătorul de grijă al acestui schit, să fie tot Epitropia Sfintei Mănăstiri Colțea.

Așezământul Spătarului MIHAI CANTACUZINO, prin care arată că a ridicat din temelie și înălțat acest schitișor Sinaia, are următoarea cuprindere :

Așezământul Spătarului Mihail Cantacuzino, ctitorul și fondatorul Mănăstirii Sinaia din Județul Prahova

Marele și prea înaltul Dumnezeu cel în Troița slăvit, cel fără de început și ne cuprins, cel minunat întru lucruri și înfricoșat întru puteri, Isvorul darului cel ne încetat și adâncimea iubirii de omeni, cea ne deșteptată. Comora bunătăților cea ne furată, de la care totă darea cea bună și tot darul desăvârșit pogoră, Domnul Domnilor prin sorele împărătesc. Împărați și Domni stăpânesc pământul. Cel-ce însuși

1) AL. G. GALEȘESCU, Sinaia 1695—1895.



SCHITIȘORUL SINAIA în 1695

www.dacoromanica.ro

milostenie să te încununezi. Ci dar voi să-ți fiu dator, ca să dobândești și mai mare plată și cu îndrăzneire să fie încununarea Ta, că întinz mâna mea și 'mî este drag să iaă hrană de la Tine, și nu 'mî este rușino a zice că am fost flămăud și m'ați hrănit, sau setos și m'ați adăpat, sau bolnav și strein și m'ați căutat, și 'mî pare bine pentru aceste bunătăți ca să fiți și voi moștenitori Impărății cerului. Acest fel de daruri și atata de tare putere, are milostenia și iubirea de streini, cum nu și mai mult trebuie a fi cinstită, pentru că în legea cea scrisă de Dumnezeu, porunca de a doua și asemenea cea dintâi care zice : să iubești pe de aproapele tău, ca însuși pe tine, și această poruncă prin milostenie să săvârșește și întru dânsa se arată, după cum și proorocul Isaia zice : pe nemernicii cei fără de casă, primește-i în casa ta (acesta dar și altele asemenea Domnul Dumnezeu ca un Iubitor de omeni prin sfintele scripturi arătându-ne).

Și eu robul lui Dumnezeu cel mai mic MIHAI Spătar CANTACUZINO, am luat pe Dumnezeu întru ajutor și din totă virtutea și din totă inima și cu tot sufletul. Și cât ne-a fost puțința nevoindu-mă, nu din ceva al meu, ci din cele ce m'aă miluit iarăși prea bunul Dumnezeu și stăpân, am zidit din temelie și am înălțat un schitișor numindu-se *Sinaia*, după asemănarea Sinaei cei mari, întru slava și lauda lui Dumnezeu și întru cinstea adormirei stăpânei noastre Maicei sfinției sale, pe apa Prahovei, la pustie, sub muntele Bucegiului, (unde mai naintea zidirei aceștia se află Sihăștrii, acolo la pustia acesta și neputând trăi de tâlhari, de vreme ce pe acele vremi, locașurile tâlharilor, mai osebit de alte locuri acolo era), a fi zidirea acesta sihaștrilor acelora și a altora după dânsi, umbrire și liman de odihnă și de adăpostire, ca să se jertfescă mielușelul lui Dumnezeu cel curat, acolo la acel loc,

Acest aşezământ, a fost confirmat şi de GAVRIL Patriarchul Constantinopolului noua Roma ¹⁾.

După întemeierea schitului diferiţi Domni, au acordat acestei monastiri danii şi privilegiile.

Aşa :

CONSTANTIN W. W. a hotărât ca să fie milă sfintei mănăstire, talere 100 de la ocna Slănic ²⁾, CONSTANTIN BASARAB W. W., a dat mănăstirei 40 ómeni, cu armele şi cu vataful lor, ca să păzescă de talhari mănăstirea Sinaia şi trupurile de acolo ³⁾.

STEFAN CANTACUZINO W. W., a hotărât ca să aibă a ţinea mănăstirea, zece case de ómeni streini, pe moşia sf. mănăstiri de la Câmpina ot sud Prahova ⁴⁾.

Acesta-şi Domn, a întărit mila de taleri 100, de la ocna Slănic, acordată de CONSTANTIN BASARAB W. W. ⁵⁾.

NICOLAE ALEXANDRU W. W. ⁶⁾, a dat milă mănăstirei, 40 ómeni străini puşcaşi, cu vataful lor, ca să fie pentru paza mănăstirei. Acelaşi Domn, a întărit dreptul mănăstirei, de a ţinea pe moşia de la Câmpina ot sud Prahova, 10

1) Cartea Patriarhală cu létul 1702 Octombrie 18, vođi Pag. 17 de la capitolul Epitropia Mănăstirei şi spitalul Colţea, din această lucrare.

2) Hrisovul lui CONSTANTIN W. W., cu létul 1698 Ianuarie 15.

3) „ „ „ W. W., cu létul 1701 Martie 9.

4) Hrisovul lui STEFAN CANTACUZINO W. W., cu létul 1714 Iunie 25.

5) „ „ „ „ W. W., 1714 Iunie 26.

6) „ „ ALEXANDRU „ W. W., cu létul 1716 Aprilie 20.

și modul de cârmuire a mănăstirei făcută de Spătarul MIHAIL CANTACUZINO ¹⁾, KARAGEA W. W, întărește toate daniile și privilegiile mănăstirei ²⁾. MIHAIL CONSTANTIN SUȚU W. W. ³⁾ asemenea, ION GHEORGHE KARAGEA W. W, întărește dreptul mănăstirei de a ținea 20 lude, scutite și aparate de orî-ce dări ⁴⁾. ALEXANDRU NICOLAE ȘUȚU W W. întărește mănăstirei, milele și privilegiile acordate, de diferiți Domni ⁵⁾, GRIGORIE DIMITRIE GHICA W.W., întărește și daniile și milele mănăstirei ⁶⁾.

Afară de documentele de mai sus, tradițiunea spune că Spătarul MIHAIL CANTACUZINO, fiind în dregătoria țării, a fost pârât de boeri la Sultanul Țarigradului, și după aceea pâră, s'ar fi exilat de Vizir, la mănăstirea cea mare, la muntele Horivu, unde șezând un timp, s'a rugat lui Dumnezeu și Maicei lui Hristos, să i ajute să scape sănătos de acel canon, făgăduind că la înapoarea în patria sa Valahia, să zidescă și el o mănăstire de pusnici în munții României, numindu-se Sinaia.

După ce am pus, față în față tradițiunea, cu actele și documentele ce posedăm și care au ajuns până la noi, fie că Spătarul MIHAIL CANTACUZIN, o promis ridicarea unei Monăstiri de

1) Hrisovul lui GRIGORIE GHICA W. W, cu létul 1752 Mai 11.

2) „ „ KARAGEA W. W. „ „ 1782 Sept.

3) „ „ MIHAIL CONSTANTIN W. W. „ „ 1783 Noim.

4) „ „ ION GHEORGHE KARAGEA „ „ 1813 Martie 31.

5) „ „ ALEXANDRA NEULAI W.W. „ „ 1819 Noim. 2.

6) „ „ GRIGORIE DIMITRIE GHICA „ „ 1825 Oct. 13.

pusnicul în munții României, drept făgăduință după scăparea din surghium, fie că a făcut această, din admirațiunea sa pentru locașurile ce a văzut, în călătoria pe la sfântul mormânt, și mai ales a Mănăstirei Sinaia din Orient.

Este cert și de netăgăduit că, Spătarul MIHAIL CANTACUZINO, a zidit și înălțat din temelie, un schițișor, pe apa Prahovei, la pustie, sub muntele Bucegiului, pe muntele Furnica, cu hramul Adormirea Maicei Domnului (15 August), pe care l'a terminat în Iulie 1695, numindu-l *Sinaia*, după asemănarea Sinaei celei mari și-a făcut chiliore cu zid împrejur, pentru odihna și paza călugărilor, și a hotărât ca episcopul Sfintei Mănăstiri Colțea, să fie purtător de grijă la acest schițișor, care orânduială să se păzescă în tot-d'a-una.

Schitul, împreună cu chiliorele, fondate de CANTACUZINO, există și acum și formează quadrilaterul, înconjurat de toate părțile de ziduri, de grosime până la 6 metre, compus din: schitișorul din mijloc, paraclis, chiliore pentru călugări, trapez; toate cu ferestre mici, ca de fortărețe păstrând și acum aparențele mai mult ale unei cetăți, destinate a fi de pază contra tâlhărilor și a năvălitorilor.

Spătarul MIHAIL CANTACUZINO, plecând din Vama Câmpinei, în cercetarea locului, unde să 'și ridice schitișorul făgăduit, mergând călare prin poteci, a trecut cu greu strimtorile Orașelor și dăud peste o poiană, înconjurată de



BISERICA M-rei SINAIA

Ridicată la 1695 și restaurată la anii 1795 și 1870

care, era natural că din cauza grelei comunicații și călătoriilor să fie puținți la număr.

Cu timpul însă valea Prahovei, fiind drum mare de călătorii, între Transilvania și România, numărul călătorilor a crescut ast-fel că, în 1846, Domnitorul GEORGE BIBESCU, a făcut a se construi șoseua impetrită, ce se vede și azi, și a dobândit acest drum o mare importanță, mai ales după legătura șoselei Brașovului cu Predealul.

Era natural, că o dată drumul cel mare de trecere, fiind definitiv stabilit, și toți călătorii, din cauza drumului lung și anevoios, poposind în mănăstirea Sinaia, atât la ducere cât și la întorcere, să se ajungă la părerea că localul vechii mănăstiri era neîncăpător, pentru a adăposti pe toți călătorii.

Așa : Archimandritul IOSIF, starițul mănăstirii Sinaia, în anul 1841, dovedind că localul cu chiliile acestei mănăstiri, este neîncăpător, față cu numărul cel mare al mosafirilor, a pus bazele clădirii unei noi biserici, împreună cu două laturi de clădiri, situate, tot pe poiana mănăstirii, deschisă însă despre Valea Rea, ast-fel ca să se poată adăposti toți călătorii.

Abia în anul 1843, în timpul starițului PAISIE, s'a terminat biserica cea nouă ¹⁾, ce se frecventează astă-zi de toți călătorii, precum și cele două laturi de clădiri.

1) Planșa din orôre pörtă anul 1833, în loc de 1843.

Acastă biserică pörtă următórea inscripțiune :

«La cursul anilor, de la Mântuitorul nostru
 «Isus Christos 1693, s'a zidit Sfânta Monăstire
 «Sinaia, de fericitul întru pomenire, ctitorul
 «MIHAIL CANTACUZINO, marele Spătar, întru cinstea
 «Adormirei Prea Sfintei Născătóre de D-zeu ;
 «iar la létul 1843, s'aũ mai adăogat acastă
 «Sfântă Biserică, în zilele prea luminatului nostru
 «DOMN, GHEORGHE DIMITRIE BIBESCU W. W., cu
 «blagoslovenia Prea-Sfințitului Mitropolit al țerei
 «D. D. NIFON, cu cheltuiala casei și din afiori-
 «sirea fericțiilor ctitori, în numele prea Sfintei
 «Treimi și cinstea prea Sfintei Născătóre de
 «D-zeu. S'a început zidirea acestei Biserici de
 «roșu, în stăreția cuviosului părinte Iosif Arhi-
 «mandritul, în care an a și răposat în Domnul
 «și s'a desăvârșit, prin stăruirea, osărdia și os-
 «tenela (de la începutul temelii), Prea cuvioșiei
 «sale părintelui PAISIE, Archimandritul, starițul
 «acestui Sfânt locaș, și tóte podóbele pe din lă-
 «untru și afară, cu chiliile împrejur, cum se
 «vêd. 1846 August 15.

Cu aceste adause de clădiri, monăstirea Sinaia a continuat a adăposti în sânul său, pe toți călătorii, care treceaũ pe drumul ce merge la granița Austriacă a Predealului, și nu exagerăm când adăogăm, că, multe din familiile reputate ale țerei, care făceaũ asemenea călătorii pe la baile din Transilvania, 'și aduc și acum aminte

de odihna de care s'aŭ bucurat, în acest sfânt locaş.

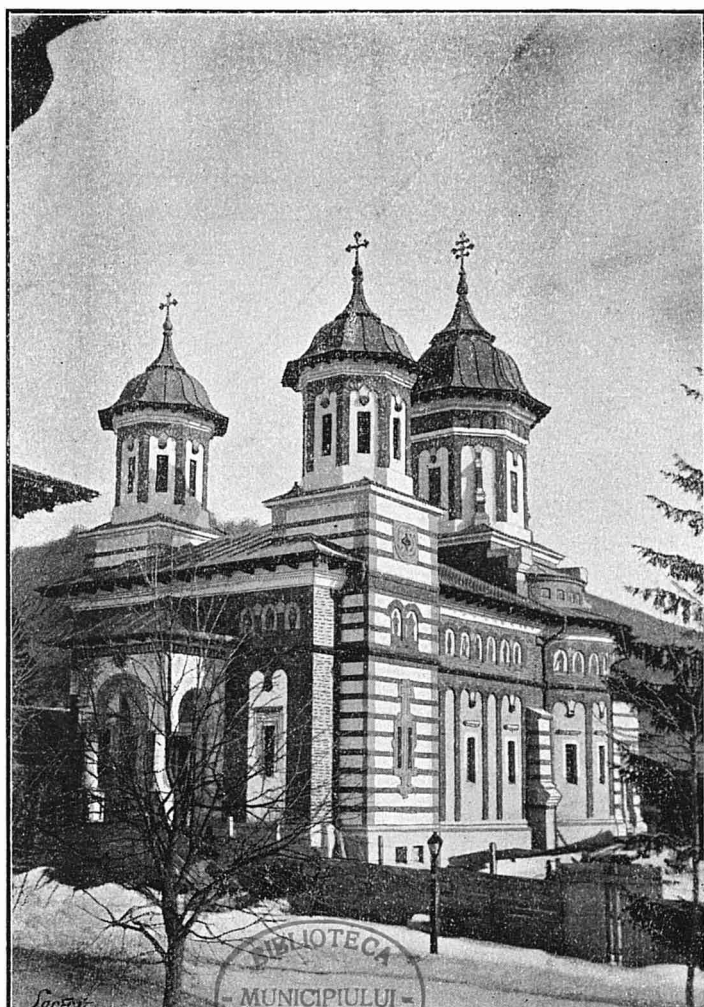
Acésta fiind destinaţia mănăstirei şi ajutată de înălţimile Vârfului cu Dor, ale Omului, Caraimanului şi Jepilor, de aerul curat, şi de poziţiunea muntósă, împodobită cu arbori şi plantele de toate speciile, de la brazil cei mai bătrâni, până la steluţele de munte saŭ lănarica (Edelweiss), a atras băgarea de sémă a Măriei Sale Domnitorului Carol, cu prilejul călătoriei ce a făcut, pentru prima oră, în această localitate în anul 1866 August 5.

Incântat de această poziţiune, M. S. Domnitorul, a petrecut, împreună cu Augusta sa soţie Dómnă ELISABETA, în Sinaia, pentru prima dată în anul 1871.

Ca ori care călător, aŭ locuit în camerele Mănăstirei, mai mulţi ani consecutivi, până la anul 1883, când s'a terminat castelul Regal Peleş, cu care prilej Eforia a făcut terasa, cu care se închide quadrilaterul de clădiri, care domină întreaga vale a Prahovei, de la Poiana Țapului până la Isvóre.

În cursul acestei şederi în mănăstire, Augusta noastră Suverană, a lăsat pe pereţii uneia din camerele ce a locuit, semnele nepreţuite ale talentului său de artistă, de poetă şi de Regină care se ved şi azi.

Cu trecerea anilor, afară de micile reparaţii de întreţinere, în anul 1892, Eforia spitalelor, a



BISERICA DE LA MONASTIREA «SINAIA»
Ridicată la anul 1833 și restaurată de Eforiă la anul 1899

făcut o reparație radicală clădirilor, ocupate odată de Suveranii noștri, și a zidit din nou o clopotniță de piatră a cărei lipsă era de mult simțită.

De atunci treptat diferite îmbunătățiri s'a făcut tuturor clădirilor, care compun această Mănăstire.

În fine în 1899, s'a reîncept restaurarea bisericii clădite în 1843, iar restaurarea celor alte clădiri existente se va realiza, de îndată ce situația financiară o va permite.

Nu ne mai rămâne de cât să arătăm, care sunt moșiele acestui schit, căci în ce privește județele, în care ele sunt situate, această deslușire se poate lua din tabela din această lucrare, în care sunt trecute moșiele Eforiei:

	<u>Arenda anuală</u>
1) Batogul. Lei	37.240
2) Amaru »	11.640
3) Dudești de Baltă . . . »	82.970
4) Mănciurile »	7.600
5) Sarasca, Matia și Delnița »	3.800
6) Tigoiu Olăreni »	3.295
Total Lei	<u>146.545</u>

A N E X Ă

S I N A I A ¹⁾

Mănăstirea Sinaia, aflându-se pe valea Prahovei, pe șoseua Națională, care duce la Brașov,

1) AL. G. GĂLĂȚESCU Sinaia, 1695—1895.

și în Transilvania, poposea pe mulțimea de călători, ce încă de cât-va timp, să obișnuise în fie-care an, să-și caute sănătatea, la una din stațiunile balneare de peste Carpați. Acest număr de călători crescând, în așa grad, în cât ori-ce găzduire, devenind imposibilă, în chiliile vechi și noui ale mănăstirei Sinaia, a dat prilejul Eforiei Spitalelor, autoritate de care depinde mănăstirea Sinaia, de a cugeta la măsuri, care ar putea să înlesnescă găzduirea a numărului cel mare de călători, care în trecătul lor peste Carpați, erau siliți să poposescă în mănăstire o noapte, și pôte și mai multe, după greutățile drumului. Așa găsim în anul 1870, Decembrie 17, pe Eforia spitalelor, dând la ivelă această publicație :

EFORIA SPITALELOR CIVILE

Observându-se de Eforie că localul mănăstirei Sinaia, din districtul Prahova, este foarte neîncăpător, spre a putea da ospitalitate tuturor călătorilor, ce se opresc acolo în timpul verei, trecând la băile din Transilvania și pe lângă acestea, dorind ca localul mănăstirei se serve în viitor, numai spre adăpostirea călătorilor săraci, conform voinței fundatorilor, s'a decis a se construi, pe șosea, un otel, care fiind deja început, va și putea funcționa în anul viitor 1871.

Pe lângă acestea, vedându-se că în această localitate, atât de favorabilă prin pozițiunea sa muntosă, a aerului și apelor sale, s'ar putea înființa un stabiliment hidroterapeutic, Eforia a și pășit la măsurile necesare pentru realizarea acestui scop.

Acésta este începutul destul de modest, după cum se vede, al întemeierii localităţii numită Sinaia.

Cu începutul viitoareî verî, în luna Iulie 1871, Măria Sa Domnitorul CAROL, împreună cu ELISABETA Dómnă, vizitând Sinaia, şi încântaţi de frumuseţea cu care natura a înzestrat aceste locuri, s'aũ decis ca în acéastă localitate, să'si întemeeze reşedinţa domnască de vară.

Până la ridicarea Palatului domnesc, M. M. L. L., s'aũ mulţumit a se adăposti, în modestele odăi ale mănăstirei, de unde cu vederea, dominaũ întreaga Sinaia, de la vërsătura Peleşului şi a părăului Valea Rea, cu munţiî după ambele laturî ale Prahovei, până la cătunul Isvor, unde se termină localitatea Sinaia.

Decisiunea luată de a se stabili în Sinaia, reşedinţa domnască de vară, a asigurat acesteî localităţi un viitor strălucit. Însă măsura luată de Eforie, de a se închiria locuri, pentru construcţie de case, la aceia ce doreaũ să se adăpostască vara la umbra Carpaţilor, în schimbul unei arenzî, din cauza prea puţinilor amatori saũ mai bine din lipsa lor, a fost părăsită. Ast-fel că, prin legea de la 8 Februarie 1872, să ia hotărârea de mai jos, de a se autorisa Eforia să vândă de veci, porţiuni de pământ, din proprietatea Vatra Mănăstirei Sinaia, (muntele Furnica), cedându-le aceloră care ar dori să'si facă case.

Iată legea :

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEŢU ŞI VOINȚA NAȚIONALĂ
DOMN AL ROMÂNIEI

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului ministrului nostru, secretar de Stat la departamentul de Interne No. 254, pe lângă care Ne supune spre sancționare, proiectul de lege asupra înstrăinării de veci, de către Eforia spitalelor civile din București a unui număr de 70 pogone pământ, după proprietatea vetrei mănăstirea Sinaia, din jud. Prahova.

În virtutea art. 93 din constituțiune.

Am sancționat și sancționăm.

Am promulgat și promulgăm cele ce urmează :

L E G E

Art. 1. Se autoriză Eforia spitalelor civile din București, să înstrăineze de veci, porțiunile de pământ din proprietatea vatra mănăstirii Sinaia, din județul Prahova, cedându-le aceloră ce ar dori să-și facă case acolo.

Art. 2. Acele porțiuni de pământ, vor fi de $\frac{3}{4}$ dintr'un pogon, iar acolo unde din cauza pozițiunei terenului, nu s'ar putea face distribuțiunea de asemenea întindere, să pôtă ceda până la un pogon și jumătate.

Art. 3. Cantitatea de teren, ce se va înstrăina, va fi maximum până la 70 pogone, a 300 lei fie-care pogon.

Art. 4. Cumpărătorii locurilor, nu vor avea dreptul de a înființa și întreține stabilimente de mâncare sau băuturi.

Art. 5. Acei ce în curs de doi ani de la intrarea în

posesiune a locurilor, nu vor construi, vor perde aceste locuri, fără a li-se restitui bani răspunși.

Art. 6. Condițiunile de vânzare, la care vor fi supuși cumpărătorii, se vor elibera de la Eforie și se vor prevedea în regulamentul de aplicare a acestei legi, având a se înscri pentru stricta lor pază, în actele de posesiune ale fie-căruî cumpărător.

Acésta lege, s'a votat de Adunarea Deputaților României, în ședința de la 7 Decembrie anul 1871, și s'a adoptat cu majoritate de opt zeci și nouă voturi contra a patru.

Președinte Dimitrie Ghica.

Secretar P. ANGELESCU.

(L. S. A.)

Acéstă lege s'a votat de Senat, în ședința sa, de la 31 Ianuarie anul 1872 și s'a adoptat, cu majoritatea de două-zeci și cinci voturi, fiind și șese abțineri de la vot.

Vice-Președinte Al. Orăscu.

Secretar GR. ȘT. MOSCU.

(L. S. S.)

Legea de față ordonăm să fie investită cu sigiliul Statului și publicată în *Monitorul Oficial*.

Dat în București la 8 Februarie 1872.

Urméază semnătura Măriei Sale Domnitorului.

(C. Ș.) Ministru de Interne

L. CATARGI

Ministru de Justiție

G. COSTA-FORU

Din acésta se vede lămurit, că nu a existat o localitate saū o moșie specială, cu numele de Sinaia, și că tot ce se dă astăzi denumirea de Sinaia, nu este de cât parcelări de terenuri, după muntele Furnica, vatră a mănăstirei Sinaia.

Legea din 1872, a pus fundamentul întemeierii Sinaei, de ôre-ce imediat s'aû grăbit nume-róse persóne, să 'şi dobândescă terenuri prin cumpărátóre, în basa acestei legi, şi de o dată ca prin farmec, pretutindenea s'aû văzut ridi-cându-se, de la vilele cele mai frumoşe, până la căsuţele cele mai modeste. Acest avânt grabnic al Sinaei, nu-l putem trece cu vederea, fără a reaminti că se datoreşte Principelui DIMITRIE GHICA, care în calitatea sa de Efor al spitalelor civile, a pus tótă rîvna, sârguinţa şi îndemnul la realizarea orăşelului, care a cucerit astăzi admiraţia tuturor streinilor.

Reşedinţa Domnăscă de vară, fiind începută a se construi în anul 1875 August 10, pe pro-prietatea domnăscă Piatra-Arsă (munte vecin cu muntele Furnica şi despărţit numai prin pâ-răul Peleş), şi purtând denumirea de castelul Peleş, a contribuit mult la desvoltarea orăşe-lului Sinaia.

Deci nu credem de prisos, să trecem aci, actul de fundaţiune al Castelului Regal Peleş, ce se ridică majestos, pe pólele muntelui Piatra-Arsă, şi cu faţa spre spumosul şi sgomotosul Peleş.

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEŢ ŞI VOINȚA NAȚIONALĂ

DOMN AL ROMÂNILOR

La toți de față și viitori sănătate

Astăzi, Duminică la 10 August 1875, Noi CAROL de Hohenzolern, Domn al Românilor, în al trei-zeci și șaselea an al nașterii noastre, dimpreună cu ELISABETA scumpa noastră soție și cu ajutorul Celui a tot puternic, am pus temelie *Castelului Peleş*, pe moșia noastră *Piatra Arsă*, în vecinătatea sf. Mănăstirii Sinaia, zidită la anul 1695, de către Spătarul MIHAIL CANTACUZINO.

Clădirea acestui castel, s'a început, în anul al nouelea al domniei noastre, fiind Președinte al Consiliului de Miniștri, D-nu LASCAR CATARGIU, Președinte al Senatului I. P. S. S. Mitropolitul CALINIC MICLESCU și Președinte al Adunării deputaților, Principele DIMITRIE GHICA, iar stariț al sf. mănăstirii Sinaia S. S. Arhimandritul ONUFRIE. În acelaș an s'a început și construcția drumului de fer, care va lega orașul Ploești, cu Brașovul, prin valea Prahovei.

Drept care am subscris acesta, spre a noastră pomenire în vécurile viitoare.

Avântul ce lua Sinaia, s'a datorit în mare parte și construcției călei ferate Ploești-Predeal, cu care ocazie s'a stabilit și gara Sinaia.

Construcția acestei cale ferată, începută în 1875, a fost definitiv terminată în anul 1879, și organizarea trenurilor de plăcere, care au început la 10 Iunie 1879, a înlesnit transportul călătorilor din țară, în creștetul Carpaților.

Și ce este mai mult, progresul a fost așa de repede, în cât s'a simțit necesitatea a se pune la dispoziția amatorilor, alte noi trenuri, pentru a'și stabili locuințe și a se lua măsuri, pentru a asigura traiul populațiunei, stabilite în orașul Sinaia.

Acésta a făcut ca să intervină legea de la 11 Aprilie 1880, al căruî conținut este :

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ

DOMN AL ROMÂNILOR

La toți de față și viitori sănătate

Asupra Raportului Ministrului Nostru secretar de stat la departamentul de Interne No. 1182.

Vădând votul corpurilor legiuitoare, dat în ședința din 11 Aprilie 1880.

În virtutea art. 93 din constituțiune.

Am promulgat și promulgăm ce urmează :

L E G E

Art. 1. Eforia Spitalelor civile din București este autorizată :

a) A vinde prin licitație, încă una sută (100) pogone loc la Sinaia, peste cel autorizat prin legea din 1872.

b) A da fără plată, cinci-zeci pogone la săteni, care ar voi să se stabilească în această localitate.

Art. 2. Pe locurile cedate și pe cele-ce se vor mai ceda, se va putea întreprinde orî-ce comerț permis de lege.

Art. 3. Comuna Sinaia, se declară «Comună Urbană.»

Acastă lege, s'a votat de Adunarea Deputaţilor, în şedinţa de la 11 Aprilie 1880 şi s'a adoptat cu majoritate de patru-zeci şi nouă voturi, contra zece şi trei abţineri.

(ss) *Preşedinte, C. Rosetti*

(ss) *Secretar, D. I. GHICA*

Şi după votarea ei de Senat, s'a promulgat.

Acum însă, nu mai e vorba de o localitate neînsemnată, Sinaia era populată, diferite industrii începuse a se desvolta şi relaţiile sociale fiind multiple, a necesitat ca localitatea Sinaia, să se declare în anul 1880, de comună urbană.

Ajungând ast-fel Sinaia în această stare, Eforia care luase iniţiativa întemeierii sale, a trebuit să dea mână de ajutor, la complectarea şi progresul mai departe al acestei localităţi.

În adevăr între altele, Eforia a construit mai multe case de locuit cu plata preţului lor în rate ; a clădit stabiliment de băi, hotele, casino, a întemeiat un parc şi alte clădiri necesare oraşului Sinaia.

Pe lângă aceste îmbunătăţiri şi înlesniri, care au ridicat Sinaia cu paşi repezi, în anul 1883, s'a terminat şi castelul Peleş, care a şi început a fi locuit de M.M. L.L.

Dăm aci documentul, făcut la intrarea M.M. L.L. în augusta reşedinţa de vară din castelul Peleş :

Asemenea pentru apă, se fac instalații pentru aducerea ei din Peleş, și distribuirea ei în oraș, se luminează orașul în parte cu electricitate în anul 1890, iar sporirea populației a necesitat clădirea în 1894 și a unui spital în Sinaia, care a început a funcționa în anul 1897.

În fine avem de enumerat ultimele îmbunătățiri făcute și adică : canalizarea orașului, înființarea unei usine pentru crearea unei forțe motrice, care să permită iluminarea cu electricitate a întregului oraș, de care să se pótă folosi și proprietarii particulari ; înființarea unei biblioteci și a unui muzeu ; întinderea rețelei drumurilor, spre a permite turiștilor, visitarea cu înlesnire a încântătoarelor pozițiuni din șirul Bucegilor ; precum și înființarea de pavilione de adăpost, pe toate drumurile, spre a proteja ast-fel pe călători, contra orî-cărei intemperii.

Sinaia, aflându-se în această stare prosperă, progresază din an în an, așa că ea încântă pe orî-ce călător, care plin de admirație crede că ce se vede, datéză de secolî, pe cât timp totul s'a făcut din 1870, adică abia de un pătrar de secol.

V

Schitul Șlobozia

Situat în comuna Poiana, Județul Prahova, a fost închinat cu moșia lui, ca Metoh, la mănăstirea Sinaia, la 1714, de Popa PREDA, feciorul lui PĂTRAȘCU Postelnicu de la Câmpina ¹⁾.

Moșióra acestui schit, numită Șlobozia-Vrăjitoarea, din jud. Prahova, are un venit anual de lei 1.960.

1). Hrisovul lui ȘTEFAN CANTACUZINO W. W. cu létul 1714 Iunie 25.

	Pagina
<i>Spitalul din Ploești</i>	686
» <i>de naștere și școală de mōșe</i>	703
<i>Pavilionul Maria Protopopescu</i>	726
<i>Spitalul de Copii</i>	736
» <i>Colentina</i>	770
» <i>Dobre Cacalețeanu</i>	777
» <i>Ralet</i>	781
» <i>Zossima</i>	788
» <i>Sinaia</i>	799
<i>Institutul de alienați</i>	802
<i>Spitalul din Craiova</i>	817
Diverse Asyle, Instituțiuni și Stabilimente	837
<i>Asylul Elena</i>	839
<i>Copii găsiți și asistați</i>	853
<i>Asistența publică la domiciliu</i>	856
<i>Stabilimentul de băi, de la Palatul Eforiei, după bulevardul Elisabeta</i>	859
<i>Stabilimentul balnear din Slănic (Prahova)</i>	862
<i>Stabilimentul balnear Ocelele mari (Vâlcea)</i>	863
<i>Asylul Tekir-Gheol</i>	865
Monastirile și schiturile	913
<i>Mănăstirea Colțea</i>	917
» <i>Panteleimon</i>	918
<i>Schitul Sinaia</i>	919
<i>Sinaia</i>	933
<i>Mănăstirea Fedeleșoia</i>	945
<i>Schitul Slobozia</i>	946
» <i>Grăjdana</i>	947
» <i>Berislăvesci</i>	948
Alte schituri	948
<i>Schitul Titirecii</i>	957
» <i>Găiseni</i>	958
» <i>Șerbănesci</i>	959
» <i>Cornetu</i>	960
» <i>Cobia</i>	961
» <i>Brebu</i>	962
» <i>Măxineni</i>	963
» <i>Țirșoru</i>	964
» <i>Poiana</i>	965
» <i>Lespezile</i>	966